

ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРОДОВОЛЬЧОГО ВІТЧИЗНЯНОГО РИНКУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ СВІТОГОСПОДАРСЬКИХ ЗВ'ЯЗКІВ

Сучасний розвиток національних господарств здійснюється в умовах поглиблення інтернаціоналізації, транснаціоналізації та глобалізації світогосподарських зв'язків. Починаючи з середини ХХ століття інтернаціоналізація виробництва охоплює усі підсистеми національних господарств, тобто набуває комплексного характеру і поширюється на всі галузі майже в усіх країнах світу.

Розвиток інтернаціоналізації виробництва і обігу та інтеграційних процесів зумовлює взаємозалежність функціонування складових частин світового господарства, що в економічній літературі інтерпретується як глобальна економіка. Остання включає наступні основні елементи: міжнародну торгівлю товарами і послугами; міжнародну виробничу кооперацію; міжнародну валютно-фінансову систему; міжнародну інформаційну сферу; міжнародну науково-технічну діяльність.

Глобальний економічний розвиток не є односпрямований, який би сприяв створенню міжнародної монолітної системи. Глобалізація світогосподарських зв'язків не зняла економічної та матеріально-речової строкатості світу. Особливо це торкається аграрної сфери. Адже сільське господарство, яке у бідних країнах дає до 90 % ВВП, у розвинених країнах, наприклад у США, виробляє лише 2-3% ВВП [7, с. 4].

Паралельно із глобальною інтеграцією світового господарства виникають дезінтеграційні процеси не тільки планетарного масштабу, а і в окремих національних господарствах. В зв'язку з чим вчені економісти, визначаючи глобалізацію економіки як об'єктивну реальність, неоднозначно тлумачать цей процес. Зокрема, П.Т. Саблук, О.Г. Білорус, В.І. Власов вказують на те, що глобалізація – це система абсолютної економічної і політичної влади нових глобальних монополістичних корпорацій, які вийшли з-під контролю націй-держав свого походження та базування. Вони маневрують фінансовим капіталом, обертаючи його на світовому ринку зі «швидкістю світла і, відмовляючись платити податки, посилюють експлуатацію багатьох країн і регіонів, у тому числі і власних країн [140, с. 29].

Окремі вчені розглядають глобалізацію світогосподарських зв'язків як глобальний економічний процес. Так професор В. Онищенко стверджує, що економічна глобалізація – це процес, який намагається формувати системну консенсусну узгодженість функціонування національних інституційно фрагментованих економік, в основі якої лежить нестабільний баланс інтересів [108, с. 36]. З цим слід погодитися, адже генезис світової економічної єдності почався в аграрний період і інтенсифікувався в індустріальний та, особливо, в постіндустріальний (ноосферо-космічний) періоди.

Як справедливо зазначають вчені-економісти В.В. Вітлінський і Л.Л. Маханець про те, що економічна глобалізація, не зважаючи на її суперечливість, є однією з рушійних сил сучасного світового розвитку, стимулює світову економіку, конкуренцію, розподіл ресурсів і міжнародний порядок у світі технологій. Вона об'єднує ринки капіталів, послуг, товарів і робочої сили [12, с. 62]. Нині процес

розвитку набув глобальних масштабів і здійснюється надзвичайно динамічно. Адже глобалізація економіки світу зумовила те, що за останніх 25 років глобальний дохід країн світу зріс у двічі, обсягів світової торгівлі – утричі, прямі іноземні інвестиції – у п'ять разів [7, с. 29]. Таким чином є очевидним, що домінуючою буде тенденція до всесвітньої економічної інтеграції, тобто до глобалізації господарського розвитку і окремих національних господарств. В зв'язку з цим важливо підкреслити, що для гідної участі України в вирішенні проблеми економічного розвитку як глобальної конче потрібно розумітися на політиці сприяння розвитку [168, с. 24].

В глобалізації світогосподарських зв'язків закладені значні резерви підвищення ефективності національних господарств завдяки поглибленню міжнародного поділу праці, збільшенню виробництва і зниженню витрат (ефект масштабу), передачі новітніх технологій, розвитку міжнародної торгівлі на принципах Світової організації торгівлі. Розвиток глобального економічного зростання характеризується безпосереднім устанавленням і глибоким взаємовпливом господарських зв'язків національних економік і світового господарства. В зв'язку з цим в даний час неможливо проводити жодну господарську акцію, навіть середнього обсягу, у відриві від світогосподарських процесів.

Список використаних джерел

1. Білорус О.Г. Глобальна продовольча безпека. Монографія / [О.Г. Білорус, М.В. Зубець, П.Т. Саблук, В.І. Власов]. – К.: ННЦ «ІАЕ», 2009. – 486 с.
2. Вітлінський В.В. Ризикологія в зовнішньоекономічній діяльності : Навч. пос. / В.В. Вітлінський, Л.Л. Маханець. – К.: КНЕУ, 2008. – 432 с.
3. Онищенко В. Феноменологія глобалізації / В.Онищенко // Економічна теорія. – 2014. – №2. С. 32 – 43.
4. Саблук П.Т. Глобалізація і продовольство: Монографія / [П.Т. Саблук, О.Г. Білорус, В.І. Власов]. – К.: ННЦ «ІАЕ». 2008. – 632 с.
5. Філіпенко А.С. Економічний розвиток як глобальна проблема сучасності / А.С. Філіпенко // Економіка і управління. – 2013. – №1. С. 23 – 31.